

PL_1001
Fundacja Ośrodka KARTA
02-536 Warszawa
Narbutta 29

Kolekcja Michała Römera
1911 - 1944

Numer zespołu/zbioru
PL_1001_FOK_0016

Wstęp do inwentarza zespołu/zbioru: Kolekcja Michała Römera

I Charakterystyka twórcy zespołu/zbioru

Michał Pius Römer – prawnik, publicysta, polityk polsko-litewski - urodził się w 1880 roku w Bohdaniszkach, w spolonizowanej rodzinie Niemców bałtyckich. W 1914 roku przyłączył się do Legionów Józefa Piłsudskiego, w 1917 roku został sędzią w Kolnie pod Łomżą. W 1920 roku odmówił przyjęcia urzędu premiera Litwy Środkowej i osiadł w Kownie. W latach 20. zasiadał w litewskim Sądzie Najwyższym, w 1922 roku został wykładowcą Uniwersytetu Litewskiego Witolda Wielkiego, następnie – dziekanem Wydziału Prawa, a w latach 1927-1939 rektorem tejże uczelni. Przed 1914 rokiem Michał Römer związany był ze środowiskiem „krajowców”, w wyniku niepowodzeń prowadzonych na zlecenie Józefa Piłsudskiego w 1919 roku rozmów polsko-litewskich na stałe związał się z Litwą. W latach 20. odszedł od polityki, poświęcając się pracy naukowej. Michał Römer zmarł w 1945 roku w Wilnie.

II Dzieje zespołu/zbioru

Dzienniki Michała Römera, pisane dzień w dzień przez 34 lata od 1911 do 1945 roku i liczące ponad 10 tysięcy stron rękopisu, przechowywane są w Bibliotece Akademii Nauk im. Wróblewskich w Wilnie oraz w Bibliotece Uniwersytetu Wileńskiego. W ramach projektu „Świadectwa XX wieku. Cztery polskie spuścizny opisujące stulecie Europy Środkowo-wschodniej”, realizowanego dzięki przyznanej Ośrodkowi KARTA w 2014 roku dotacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, zostały podpisane umowy o współpracy z wymienionymi wyżej bibliotekami. W wyniku tych porozumień dzienniki zostały w całości zdigitalizowane i przekazane w postaci kopii cyfrowych do zbiorów Archiwum FOK. W 2014 roku rozpoczęto komputerowe przepisywanie dzienników Michała Römera przez osoby specjalizujące się w odczytywaniu niełatwych materiałów rękopiśmiennych, dodatkowo znawca historii, kultury, geografii Polski i Litwy w XX wieku podjął się zadania naukowej weryfikacji tekstu. Pliki cyfrowe tiff zdigitalizowanych dzienników przechowywane są na wewnętrznym serwerze Archiwum FOK, archiwizacji poddano przepisane dzienniki. Opracowanie archiwalne dzienników Michała Römera, zrealizowane w latach 2014-2017, polegało na odczytaniu 39 tomów, utworzeniu streszczeń ich zawartości, indeksów geograficznych, osobowych i rzeczowych, następnie – wprowadzeniu streszczeń, indeksów i pozostałych informacji do bazy Otwarty System Archiwizacji. Dzienniki przepakowano do profesjonalnych teczek archiwizacyjnych, ponadto opracowano ich inwentarz.

III Charakterystyka archiwalna zespołu/zbioru

Tytuł: Kolekcja Michała Römera

Granice chronologiczne: 1911 - 1944

Granice terytorialne: Litwa, Polska, Łotwa, Estonia, Rosja, ZSRR, Ukraina, Białoruś, Austria, Włochy, Czechy, Węgry, Szwajcaria, Bułgaria, Słowacja, Grecja, Niemcy, Serbia, Palestyna, Stany Zjednoczone, Francja, Dania, Holandia, Belgia, Rumunia, Egipt, Finlandia, Szwecja, Norwegia, Portugalia

Rozmiar: 39 j.a.

IV Zawartość zespołu/zbioru

Michał Römer pisał swe dzienniki w języku polskim. Dzienniki Michała Römera stanowią niezwykle cenne źródło informacji na temat historii stosunków polsko-litewskich, polityki, życia społecznego, wydarzeń widzianych z pozycji osoby bardzo wpływowej i zaangażowanej w opisywaną problematykę – jako prawnik, publicysta, polityk, rzecznik porozumienia polsko-litewskiego i zarazem rzecznik suwerenności Litwy. Autor szczegółowo relacjonuje swoje życie zawodowe, działalność na polu nauki i polityki, zamieszcza drobiazgowo opisy bieżących zagadnień społeczno-politycznych.

V Metody porządkowania

Kolekcja została opracowana według "Wytycznych opracowywania spuścizn po uczonych Archiwum Polskiej Akademii Nauk" z 1990 r. Rozpoznano jej zawartość, uformowano jednostki archiwalne, opracowano, zinwentaryzowano w bazie archiwalnej Otwarty System Archiwizacji.

Bibliografia

Michał Römer, *Dzienniki. Tom I-VI*, oprac. Agnieszka Knyt, Ośrodek KARTA, Warszawa 2017-2019

Michał Römer, *Miraż federacji*, Karta nr 94, 2018 r.

Michał Römer, *Witaj, Wilno!*, oprac. Jan Sienkiewicz, Karta nr 78, 2014 r.

Michał Römer, *Złożenie broni*, Karta nr 92, 2017 r.

INWENTARZ

Sygnatura jednostki archiwalnej	Tytuł	Daty	Opis zewnętrzny	Sygnatury dawne	Uwagi
0001	Dziennik, tom 1	1911-01-01 - 1911-08-16	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:135		
0002	Dziennik, tom 2	1912-12-28 - [1913-01-10]	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: Forma wewnętrzna: druk Język: Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:346		
0003	Dziennik, tom 3	1913-01-11 - 1914-02-06	Ogółem dokumentów: 368 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:368		

0004	Dziennik, tom 4	1914-02-07 - 1915-03-17	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:542		
0005	Dziennik, tom 5	1915-03-18 - 1915-05-04	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:52		
0006	Dziennik, tom 6	1915-05-05 - 1915-05-30	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:34		
0008	Dziennik, tom 8	1915-07-18 - 1915-08-27	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk		

			Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:89		
0009	Dziennik, tom 9	1915-08-28 - 1915-09-28	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:34		
0010	Dziennik, tom 10	1915-09-29 - 1915-11-07	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:45		
0011	Dziennik, tom 11	1915-11-08 - 1916-01-02	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:76		

0012	Dziennik, tom 12	1916-01-03 - 1916-02-24	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:76		
0013	Dziennik, tom 13	1916-03-23 - 1916-04-07	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:26		
0014	Dziennik, tom 14	1916-04-08 - 1916-05-17	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:63		
0015	Dziennik, tom 15	1916-05-18 - 1916-07-16	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk		

			<p>Język:</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:83</p>		
0016	Dziennik, tom 16	1916-07-17 - 1916-09-14	<p>Ogółem dokumentów: 1</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:99</p>		
0017	Dziennik, tom 17	1916-09-15 - 1916-09-27	<p>Ogółem dokumentów: 1</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:17</p>		
0018	Dziennik, tom 18	1916-09-28 - 1916-12-15	<p>Ogółem dokumentów: 1</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:93</p>		

0019	Dziennik, tom 19	1916-12-16 - 1917-02-13	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:85		
0020	Dziennik, tom 20	1917-02-14 - 1917-05-16	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:136		
0021	Dziennik, tom 21	1917-05-17 - 1917-07-17	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:113		
0022	Dziennik, tom 22	1917-07-18 - 1917-10-21	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk		

			<p>Język:</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:178</p>		
0023	Dziennik, tom 23	1917-10-22 - 1918-02-12	<p>Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:119</p>		
0024	Dziennik, tom 24	1918-02-13 - 1918-06-12	<p>Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język:</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:127</p>		
0025	Dziennik, tom 25	1918-06-13 - 1918-11-29	<p>Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:144</p>		

0026	Dziennik, tom 26	1918-11-30 - 1920-03-15	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:437		
0027	Dziennik, tom 27	1920-03-16 - 1920-11-05	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:1		
0028	Dziennik, tom 28	1920-11-06 - 1921-12-18	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:493		
0029	Dziennik, tom 29	1921-12-19 - 1923-01-23	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk		

			<p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:342</p>		
0030	Dziennik, tom 30	1923-01-21 - 1924-11-30	<p>Ogółem dokumentów: 1</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:587</p>		
0031	Dziennik, tom 31	1924-11-30 - 1926-04-19	<p>Ogółem dokumentów: 1</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:285</p>		
0032	Dziennik, tom 32	1926 - 1928	<p>Ogółem dokumentów: 1</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:</p>		

0033	Dziennik, tom 33	1928-12-25 - 1930-08-16	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:350		
0034	Dziennik, tom 34	1930-08-17 - 1933-05-20	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:508		
0035	Dziennik, tom 35	1933-05-21 - 1935	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:		
0036	Dziennik, tom 36	1936-03 - 1936-12, 1937 - 1938	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk		

			<p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:695</p>		
0037	Dziennik, tom 37	1938-12-28 - 1941-03-06	<p>Ogółem dokumentów: 584</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:584</p>		
0038	Dziennik, tom 38	1941-03-07 - 1943-06-28	<p>Ogółem dokumentów: 1</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:645</p>		
0039	Dziennik, tom 39	1943-06-29 - 1944-07-09	<p>Ogółem dokumentów: 1</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:220</p>		

0040	Dziennik, tom 40	1944-07-07 - 1945-02-19	Ogółem dokumentów: 1 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 1 stron:193		
------	------------------	----------------------------	--	--	--